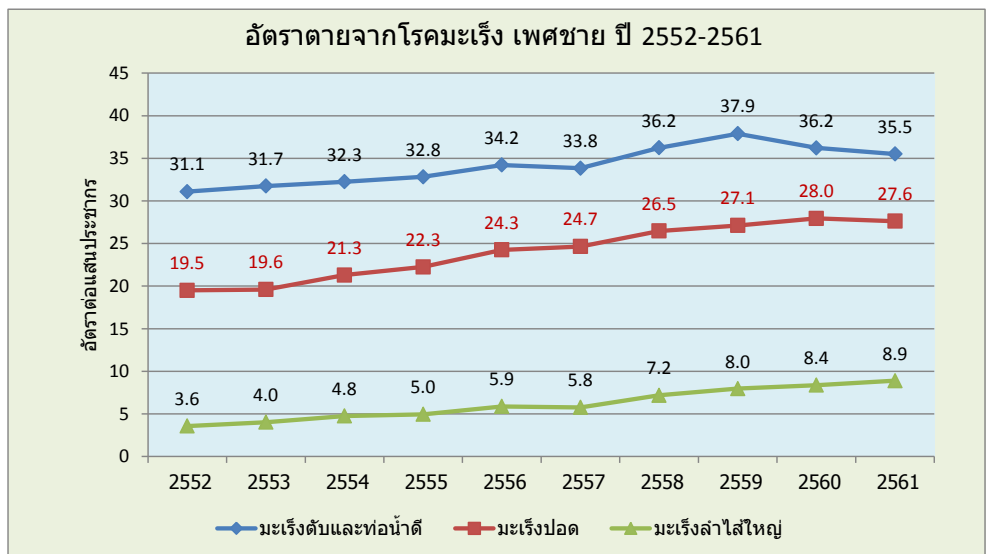


สถานการณ์การตายจากโรคมะเร็ง

จากการวิเคราะห์สถานการณ์การตายจากโรคมะเร็ง ในรอบ 10 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2552 ถึงปี พ.ศ. 2561 พบว่าอัตราการตายจากโรคมะเร็ง 3 ชนิดที่สำคัญ ในเพศชาย ได้แก่ มะเร็งตับและท่อน้ำดี มะเร็งปอด และมะเร็งลำไส้ใหญ่ มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นทั้ง 3 ชนิด และมีอัตราการตายที่สูงกว่าเพศหญิงทั้ง 3 ชนิด เช่นเดียวกับโรคมะเร็ง 5 ชนิดที่สำคัญ ในเพศหญิง ได้แก่ มะเร็งตับและท่อน้ำดี มะเร็งปอด มะเร็งลำไส้ใหญ่ มะเร็งเต้านม และมะเร็งปากมดลูก ก็มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน โดยโรคมะเร็งที่มีอัตราการเพิ่มที่สูงกว่ามะเร็งชนิดอื่น ในรอบ 10 ปี ได้แก่ มะเร็งลำไส้ใหญ่ (เพิ่มขึ้น 2.4 เท่า ในชายและหญิง) มะเร็งเต้านม (เพิ่มขึ้น 1.8 เท่า ในหญิง) และมะเร็งปอด (เพิ่มขึ้น 1.4 เท่าในชาย และ 1.7 เท่าในหญิง) (ภาพที่ 18 และ ภาพที่ 19)

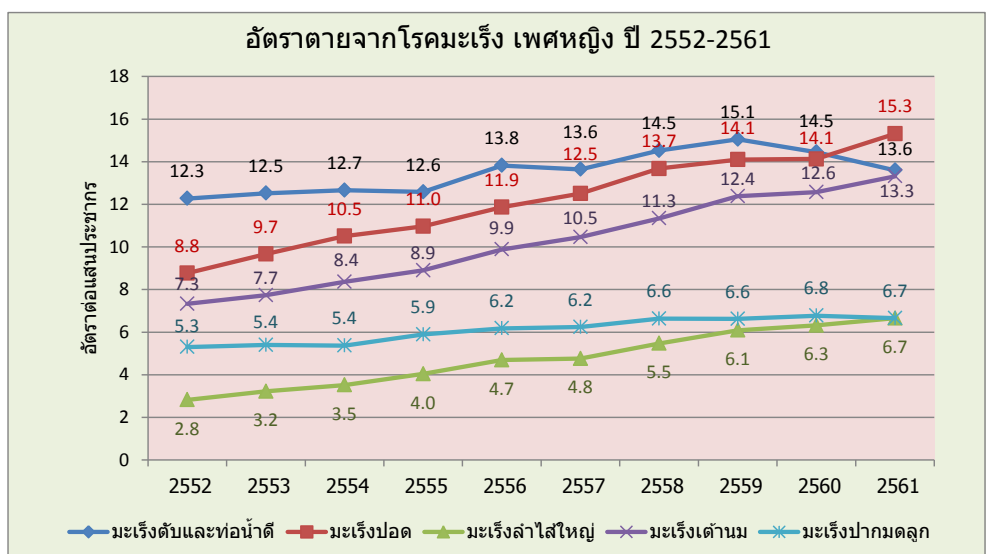
ภาพที่ 18 แนวโน้มอัตราตายจากโรคมะเร็ง 3 ชนิด ในเพศชาย ปี พ.ศ. 2552-2561

ที่มา: จำนวนจากฐานข้อมูลการตาย (มรณบัตร) และจำนวนประชากร (ตัวหาร) จากกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงสาธารณสุข



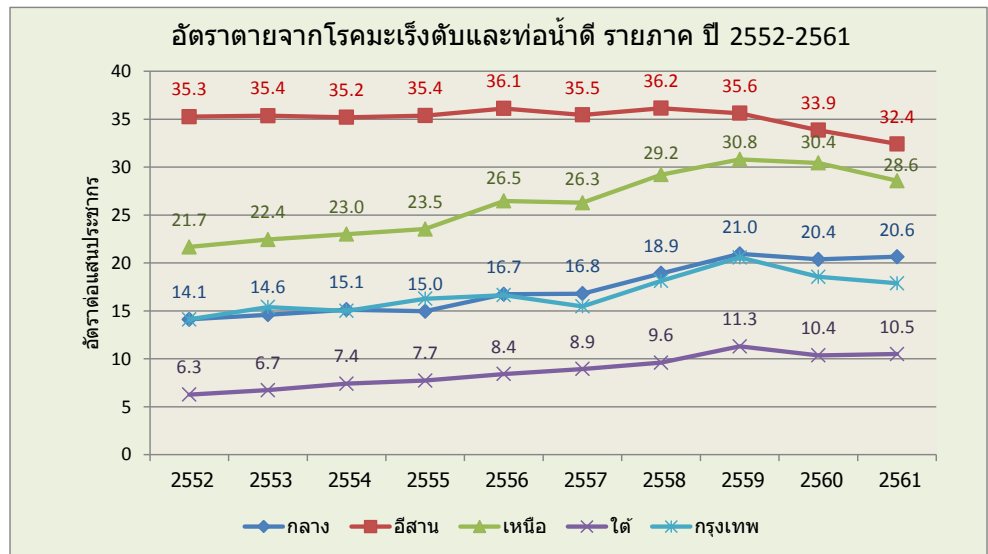
ภาพที่ 19 แนวโน้มอัตราตายจากโรคมะเร็ง 5 ชนิด ในเพศหญิง ปี พ.ศ. 2552-2561

ที่มา: จำนวนจากฐานข้อมูลการตาย (มรณบัตร) และจำนวนประชากร (ตัวหาร) จากกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงสาธารณสุข



จากการวิเคราะห์แนวโน้มของอัตราการตายจากโรคมะเร็งตับและท่อน้ำดี รายภาค ปี พ.ศ. 2552-2561 พบว่าทุกภาค มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ยกเว้นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีแนวโน้มคงที่ระหว่างปี พ.ศ. 2552-2558 แล้วเริ่มมีแนวโน้มลดลงในปี พ.ศ. 2559-2561 โดยภาคอื่นๆก็เริ่มมีแนวโน้มลดลง ระหว่างปี พ.ศ. 2559-2561 เช่นกัน โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอัตราการตายสูงสุด รองลงมาคือภาคเหนือ ในขณะที่ภาคใต้มีอัตราการตายจากมะเร็งตับและท่อน้ำดีต่ำสุด (ภาพที่ 20)

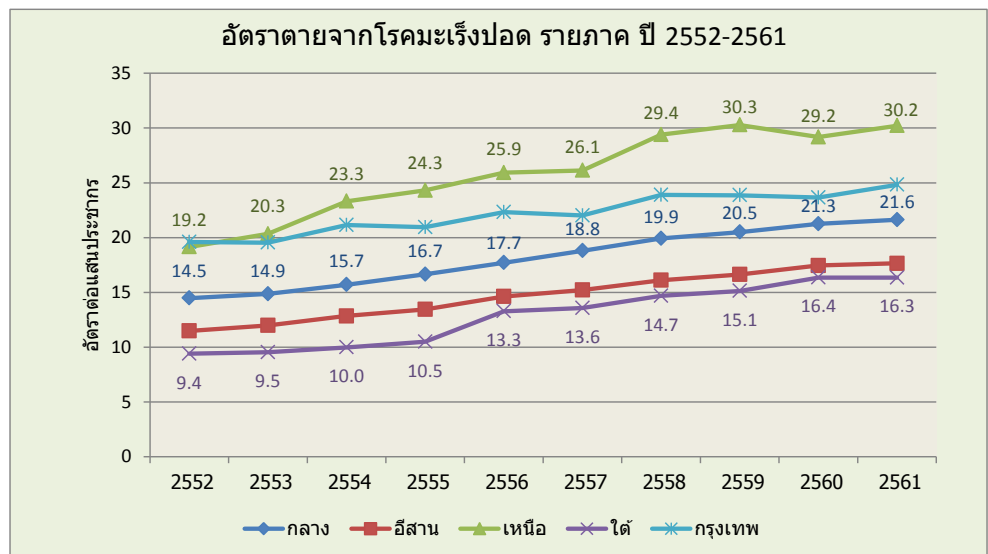
ภาพที่ 20 แนวโน้มอัตราตายจากโรคมะเร็งตับและท่อน้ำดี รายภาค ปี พ.ศ. 2552-2561



ที่มา: คำนวณจากฐานข้อมูลการตาย (มรณบัตร) และจำนวนประชากร (ตัวหาร) จากกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงสาธารณสุข (จำแนกพื้นที่ตามที่อยู่ผู้ตาย)

สำหรับแนวโน้มของอัตราการตายจากโรคมะเร็งปอด รายภาค ปี พ.ศ. 2552-2561 พบว่าทุกภาค มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยภาคเหนือมีอัตราการตายสูงกว่าภาคอื่น รองลงมาคือกรุงเทพมหานคร (ภาพที่ 21)

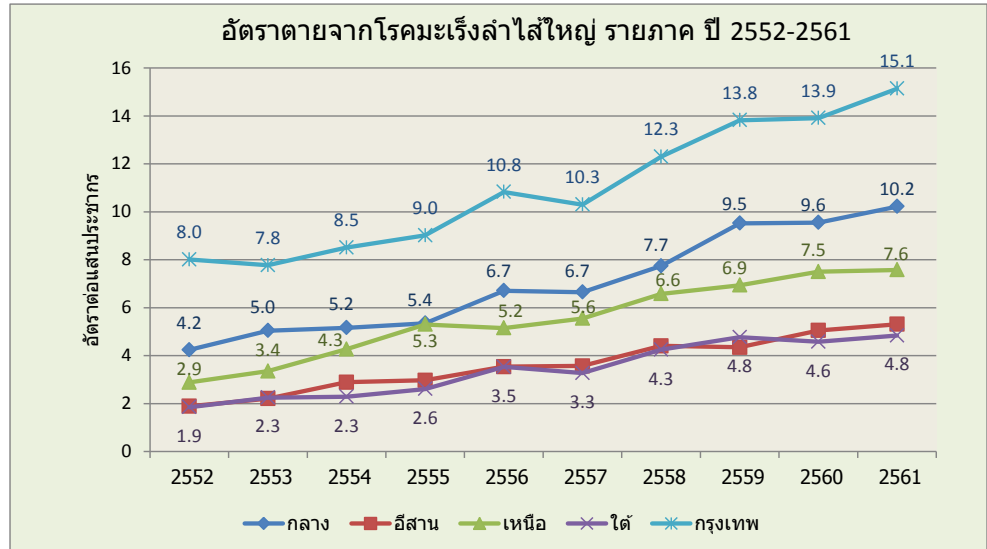
ภาพที่ 21 แนวโน้มอัตราตายจากโรคมะเร็งปอด รายภาค ปี พ.ศ. 2552-2561



ที่มา: คำนวณจากฐานข้อมูลการตาย (มรณบัตร) และจำนวนประชากร (ตัวหาร) จากกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงสาธารณสุข (จำแนกพื้นที่ตามที่อยู่ผู้ตาย)

สำหรับแนวโน้มของอัตราการตายจากโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่ รายภาค ปี พ.ศ. 2552-2561 พบว่าทุกภาค มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยกรุงเทพมหานครมีอัตราการตายสูงกว่าภาคอื่น รองลงมาคือภาคกลาง (ภาพที่ 22)

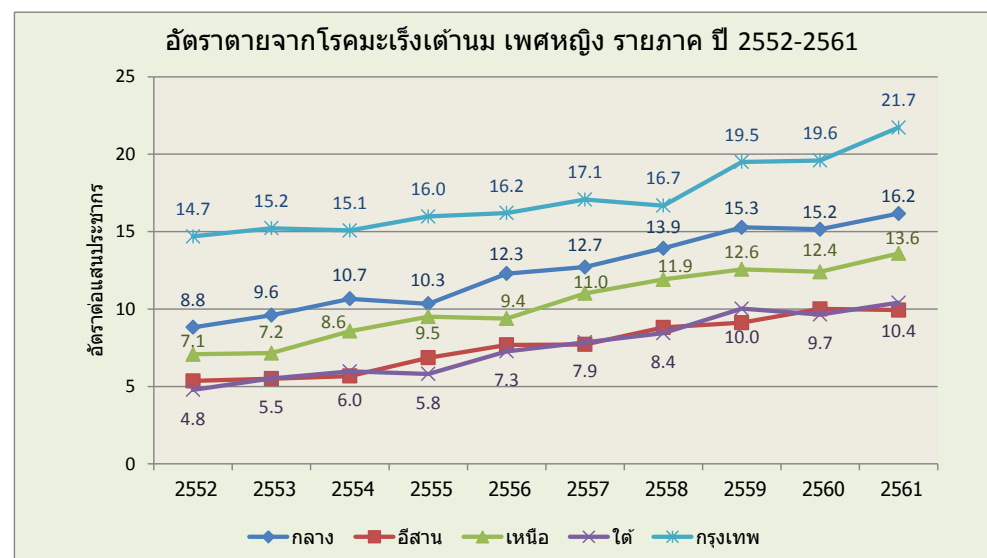
ภาพที่ 22 แนวโน้มอัตราตายจากโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่ รายภาค ปี พ.ศ. 2552-2561



ที่มา: จำนวนจากฐานข้อมูลการตาย (มรณบัตร) และจำนวนประชากร (ตัวหาร) จากกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงสาธารณสุข (จำแนกพื้นที่ตามที่อยู่ผู้ตาย)

สำหรับแนวโน้มของอัตราการตายจากโรคมะเร็งเต้านม (เพศหญิง) รายภาค ปี พ.ศ. 2552-2561 พบว่าทุกภาค มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยกรุงเทพมหานครมีอัตราการตายสูงกว่าภาคอื่น รองลงมาคือภาคกลาง เป็นที่น่าสังเกตว่า แนวโน้มและความแตกต่างระหว่างภาค มีความคล้ายคลึงกับมะเร็งลำไส้ใหญ่ (ภาพที่ 23)

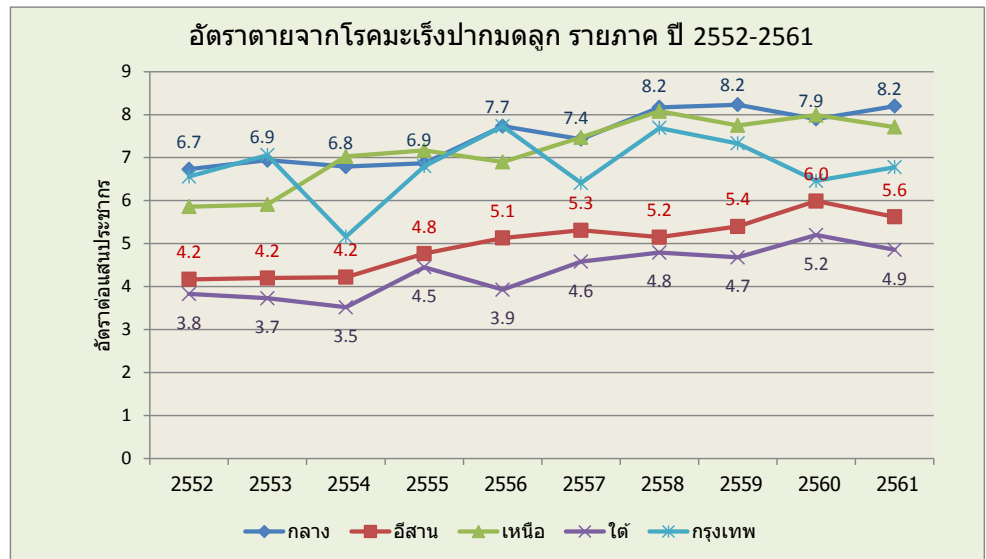
ภาพที่ 23 แนวโน้มอัตราตายจากโรคมะเร็งเต้านม (เพศหญิง) รายภาค ปี พ.ศ. 2552-2561



ที่มา: จำนวนจากฐานข้อมูลการตาย (มรณบัตร) และจำนวนประชากร (ตัวหาร) จากกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงสาธารณสุข (จำแนกพื้นที่ตามที่อยู่ผู้ตาย)

สำหรับแนวโน้มของอัตราการตายจากโรคมะเร็งปากมดลูก รายภาค ปี พ.ศ. 2552-2561 พบว่าทุกภาค มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแต่ช้ากว่ามะเร็งเต้านม โดยภาคกลางและภาคเหนือมีอัตราการตายที่สูงกว่าภาคอื่น (ภาพที่ 24)

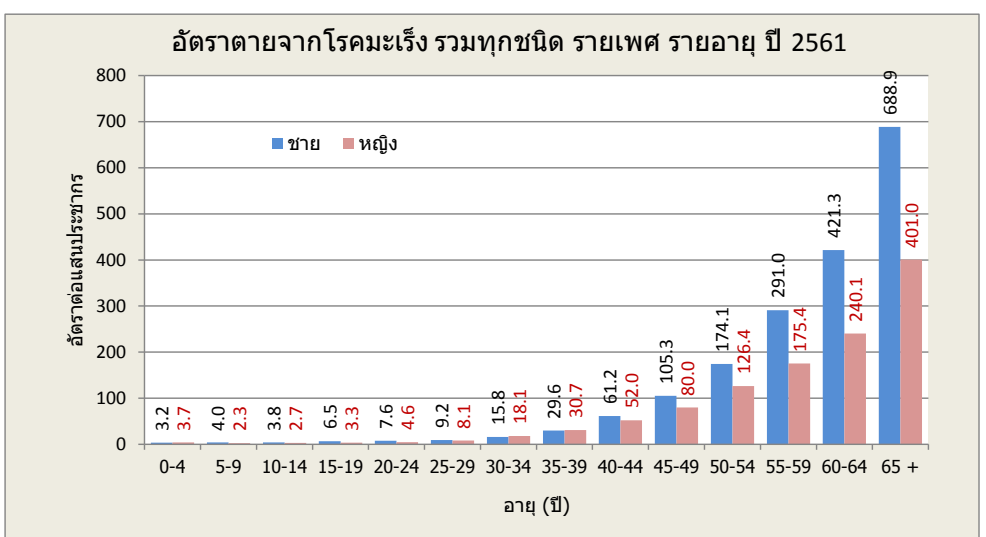
ภาพที่ 24 แนวโน้มอัตราตายจากโรคมะเร็งปากมดลูก รายภาค ปี พ.ศ. 2552-2561



ที่มา: คำนวณจากฐานข้อมูลการตาย (มรณบัตร) และจำนวนประชากร (ตัวหาร) จากกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงสาธารณสุข (จำแนกพื้นที่ตามที่อยู่ผู้ตาย)

จากภาพที่ 20-24 จะพบว่าภาคใต้ มีอัตราการตายที่ต่ำกว่าภาคอื่นๆ สำหรับมะเร็งทั้ง 5 ชนิด ในขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอัตราการตายที่ต่ำเช่นกัน โดยมีอัตราการตายที่ใกล้เคียงกับภาคใต้ สำหรับมะเร็งปอด มะเร็งลำไส้ใหญ่ มะเร็งเต้านม และมะเร็งปากมดลูก ยกเว้นมะเร็งตับและท่อน้ำดี ที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอัตราการตายสูงสุด และหากคำนวณอัตราการตายจากโรคมะเร็งรายอายุ เปรียบเทียบเพศชายและหญิงจะพบว่า อัตราตายจากโรคมะเร็ง เพิ่มขึ้นตามอายุ (อัตราการตายเพิ่มขึ้นตั้งแต่อายุ 30 ปี) และเพศชายมีอัตราการตายสูงกว่าเพศหญิง ตั้งแต่อายุ 40 ปีขึ้นไป โดยความแตกต่างระหว่างเพศชายกับเพศหญิงเพิ่มขึ้นเมื่ออายุมากขึ้น (ภาพที่ 25)

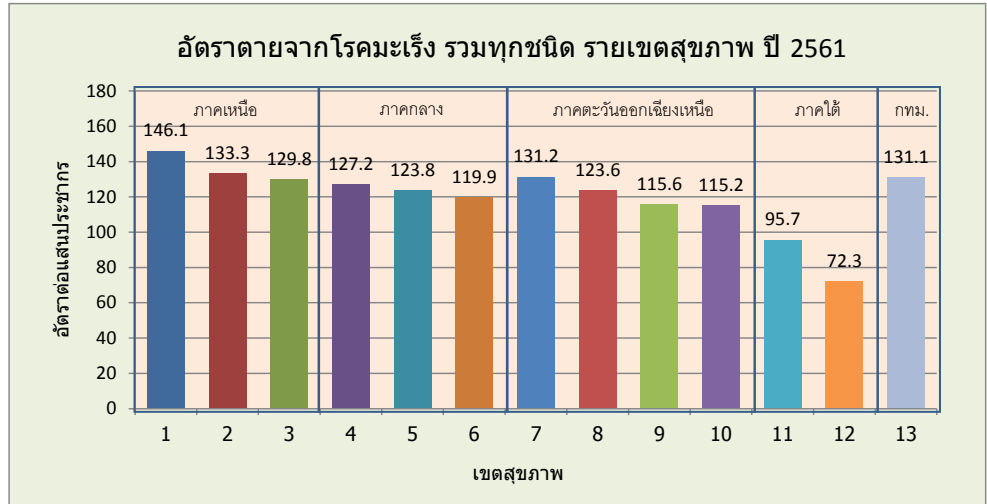
ภาพที่ 25 อัตราตายจากโรคมะเร็งรวมทุกชนิด รายเพศ รายอายุ ปี พ.ศ. 2561



ที่มา: คำนวณจากฐานข้อมูลการตาย (มรณบัตร) และจำนวนประชากร (ตัวหาร) จากกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงสาธารณสุข

เมื่อเปรียบเทียบตามเขตสุขภาพ จะพบว่าอัตราตายจากโรคมะเร็งรวมทุกชนิด ในปี พ.ศ. 2561 สูงสุดในเขต 1 (เชียงใหม่) (146 ต่อแสนประชากร) รองลงมาคือเขต 2 (พิษณุโลก) เขต 7 (ขอนแก่น) และเขต 13 (กรุงเทพมหานคร) ในขณะที่เขต 12 (สงขลา) มีอัตราตายต่ำสุด (72 ต่อแสนประชากร) (ภาพที่ 26) และหากเปรียบเทียบอัตราตายระหว่างจังหวัด พบว่า พะเยา มีอัตราตายสูงสุด รองลงมาคือ แพร่ ลำปาง และสิงห์บุรี ตามลำดับ (ภาพที่ 27)

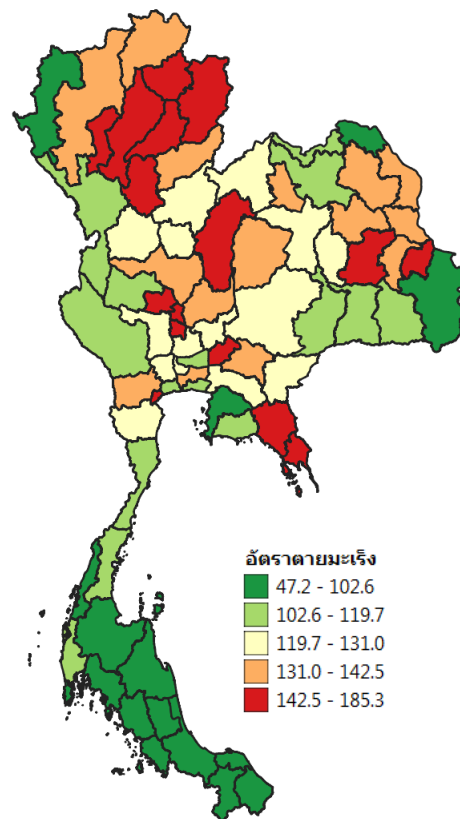
ภาพที่ 26 อัตราตายจากโรคมะเร็งรวมทุกชนิด รายเขตสุขภาพ ปี พ.ศ. 2561



ที่มา: จำนวนจากฐานข้อมูลการตาย (มรณบัตร) และจำนวนประชากร (ตัวหาร) จากกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงสาธารณสุข (จำแนกพื้นที่ตามที่อยู่ผู้ตาย)

ภาพที่ 27 แผนที่อัตราตายจากโรคมะเร็งรวมทุกชนิด รายจังหวัด ปี พ.ศ. 2561 และจังหวัดที่มีอัตราตายสูงสุด 10 อันดับแรก

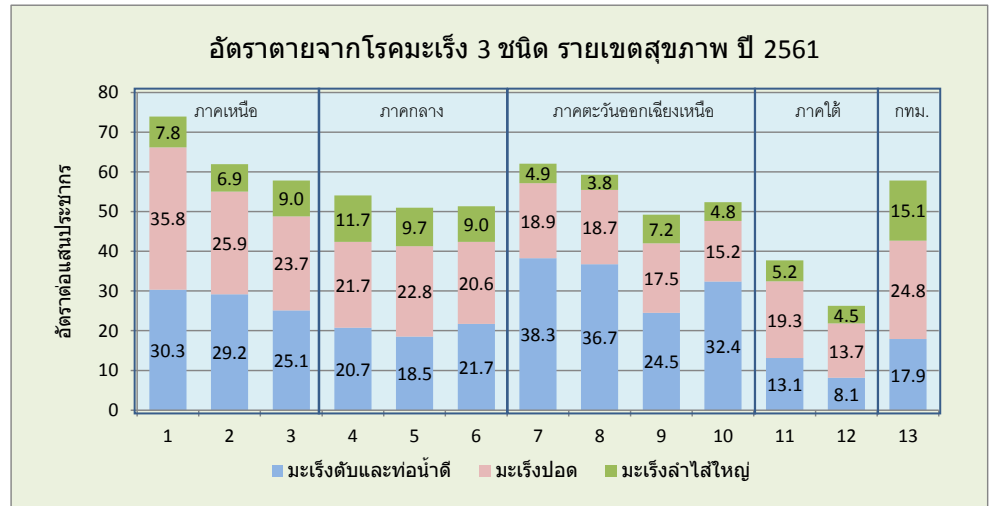
| การตายจากโรคมะเร็งรวมทุกชนิด | | |
|------------------------------|-----------|--------------------|
| จังหวัด | เขตสุขภาพ | อัตราต่อแสนประชากร |
| พะเยา | 1 | 185.27 |
| แพร่ | 1 | 183.06 |
| ลำปาง | 1 | 160.90 |
| สิงห์บุรี | 4 | 159.47 |
| จันทบุรี | 6 | 159.43 |
| ลำพูน | 1 | 157.69 |
| ชัยนาท | 3 | 157.62 |
| สมุทรสงคราม | 5 | 154.58 |
| นครนายก | 4 | 152.32 |
| ตราด | 6 | 150.12 |



ที่มา: เหมือนภาพที่ 26

อัตราการตายจากโรคมะเร็งตับและท่อน้ำดี ในปี พ.ศ. 2561 สูงสุดในเขต 7 (ขอนแก่น) รองลงมาคือเขต 8 (อุดรธานี) อัตราตายจากโรคมะเร็งปอด ในปี พ.ศ. 2561 สูงสุดในเขต 1 (เชียงใหม่) รองลงมาคือเขต 2 (พิษณุโลก) อัตราตายจากโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่ ในปี พ.ศ. 2561 สูงสุดในเขต 13 (กรุงเทพมหานคร) รองลงมาคือเขต 4 (สระบุรี) (ภาพที่ 28) และหากเปรียบเทียบอัตราการตายระหว่างจังหวัด พบว่า มะเร็งตับและท่อน้ำดี กระจุกตัวอยู่ที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ภาพที่ 29) มะเร็งปอด กระจุกตัวอยู่ที่ภาคเหนือ (ภาพที่ 30) มะเร็งลำไส้ใหญ่ กระจุกตัวอยู่ที่ภาคกลาง (ภาพที่ 31)

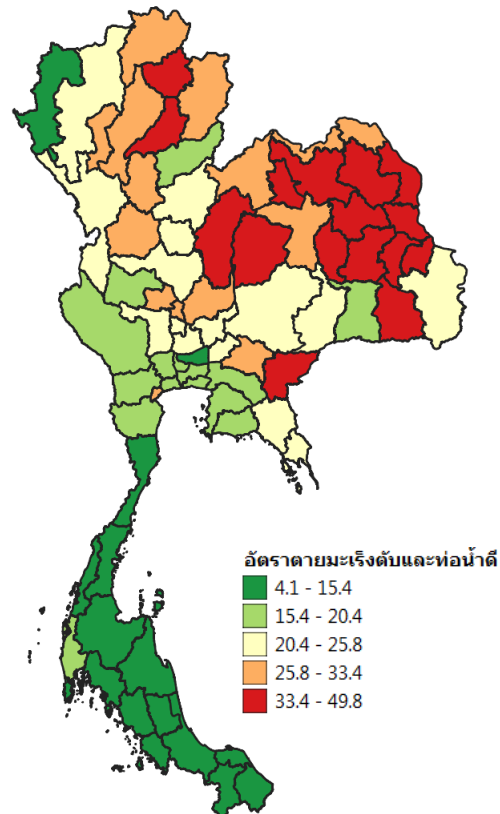
ภาพที่ 28 อัตราตายจากโรคมะเร็งตับและท่อน้ำดี โรคมะเร็งปอด โรคมะเร็งลำไส้ใหญ่ รายเขตสุขภาพ ปี พ.ศ. 2561



ที่มา: คำนวณจากฐานข้อมูลการตาย (มรณบัตร) และจำนวนประชากร (ตัวหาร) จากกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงสาธารณสุข (จำแนกพื้นที่ตามที่อยู่ผู้ตาย)

ภาพที่ 29 แผนที่อัตราตายจากโรคมะเร็งตับและท่อน้ำดี รายจังหวัด ปี พ.ศ. 2561 และจังหวัดที่มีอัตราตายสูงสุด 10 อันดับแรก

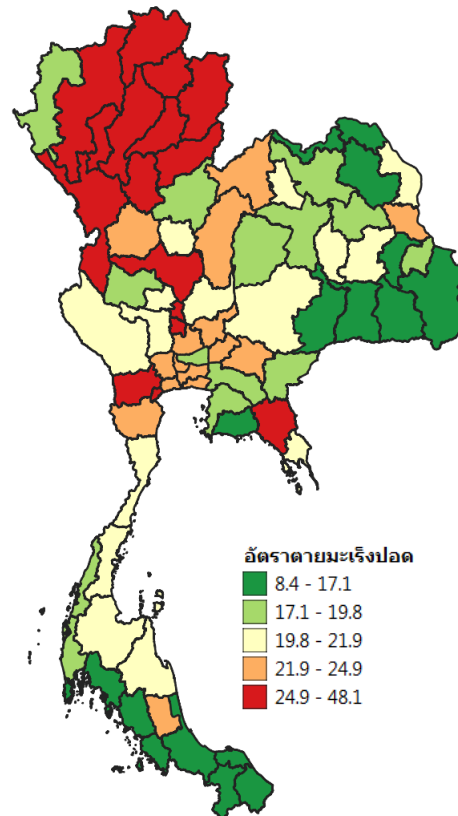
| การตายจากโรคมะเร็งตับและท่อน้ำดี | | |
|----------------------------------|-----------|--------------------|
| จังหวัด | เขตสุขภาพ | อัตราต่อแสนประชากร |
| แพร่ | 1 | 49.80 |
| อำนาจเจริญ | 10 | 48.20 |
| ร้อยเอ็ด | 7 | 45.16 |
| หนองบัวลำภู | 8 | 44.39 |
| เพชรบูรณ์ | 2 | 43.81 |
| กาฬสินธุ์ | 7 | 43.15 |
| สกลนคร | 8 | 43.05 |
| พะเยา | 1 | 40.94 |
| นครพนม | 8 | 40.46 |
| ยโสธร | 10 | 40.09 |



ที่มา: เหมือนภาพที่ 28

ภาพที่ 30 แผนที่อัตราการตายจากโรคมะเร็งปอด รายจังหวัด ปี พ.ศ. 2561 และจังหวัดที่มีอัตราการตายสูงสุด 10 อันดับแรก

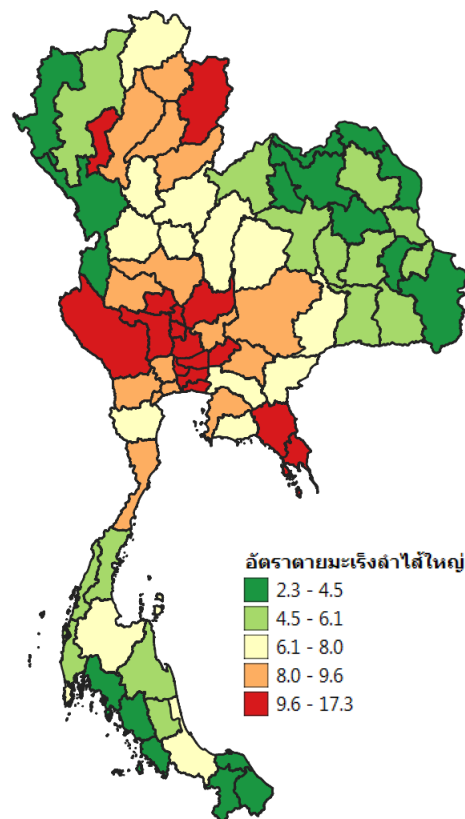
| การตายจากโรคมะเร็งปอด | | |
|-----------------------|-----------|--------------------|
| จังหวัด | เขตสุขภาพ | อัตราต่อแสนประชากร |
| ลำพูน | 1 | 48.10 |
| ลำปาง | 1 | 42.45 |
| พะเยา | 1 | 42.20 |
| แพร่ | 1 | 38.59 |
| น่าน | 1 | 37.68 |
| จันทบุรี | 6 | 32.67 |
| เชียงราย | 1 | 32.56 |
| สุโขทัย | 2 | 32.13 |
| เชียงใหม่ | 1 | 31.54 |
| ตาก | 2 | 30.31 |



ที่มา: เหมือนภาพที่ 28

ภาพที่ 31 แผนที่อัตราการตายจากโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่ รายจังหวัด ปี พ.ศ. 2561 และจังหวัดที่มีอัตราการตายสูงสุด 10 อันดับแรก

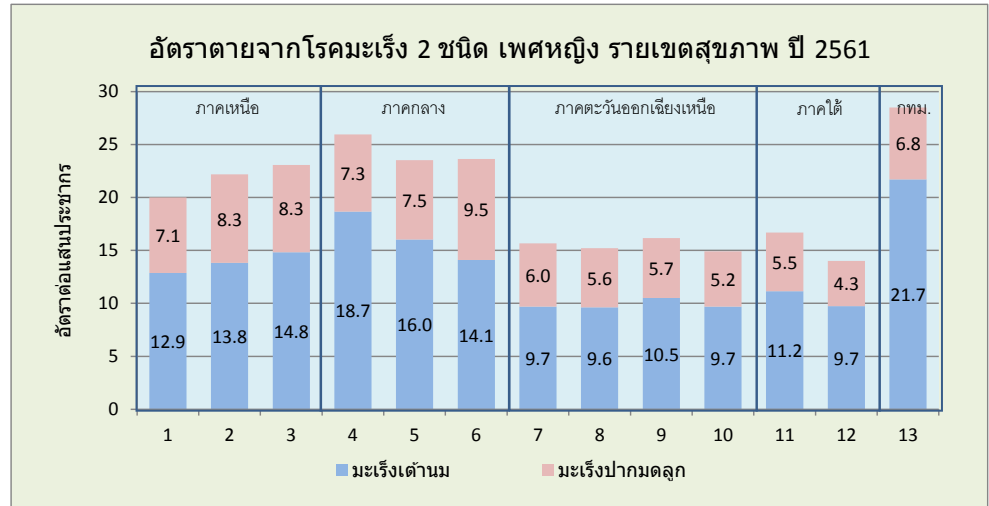
| การตายจากโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่ | | |
|-----------------------------|-----------|--------------------|
| จังหวัด | เขตสุขภาพ | อัตราต่อแสนประชากร |
| ชัยนาท | 3 | 17.34 |
| นครนายก | 4 | 15.46 |
| กรุงเทพมหานคร | 13 | 15.14 |
| สิงห์บุรี | 4 | 14.80 |
| นนทบุรี | 4 | 14.41 |
| อ่างทอง | 4 | 13.90 |
| ตราด | 6 | 12.74 |
| สุพรรณบุรี | 5 | 12.03 |
| กาญจนบุรี | 5 | 11.90 |
| จันทบุรี | 6 | 11.64 |



ที่มา: เหมือนภาพที่ 28

อัตราการตายจากโรคมะเร็งเต้านม ในปี พ.ศ. 2561 สูงสุดในเขต 13 (กรุงเทพมหานคร) รองลงมาคือเขต 4 (สระบุรี) อัตราตายจากโรคมะเร็งปากมดลูก ในปี พ.ศ. 2561 สูงสุดในเขต 6 (ชลบุรี) รองลงมาคือเขต 2 (พิษณุโลก) และเขต 3 (นครสวรรค์) โดยแต่ละเขตมีอัตราการตายที่แตกต่างกันไม่มากนัก สำหรับมะเร็งปากมดลูก (ภาพที่ 32) และหากเปรียบเทียบอัตราการตายระหว่างจังหวัด พบว่า มะเร็งเต้านม กระจุกตัวอยู่ที่ภาคกลาง ซึ่งคล้ายคลึงกับมะเร็งลำไส้ใหญ่ (ภาพที่ 33)

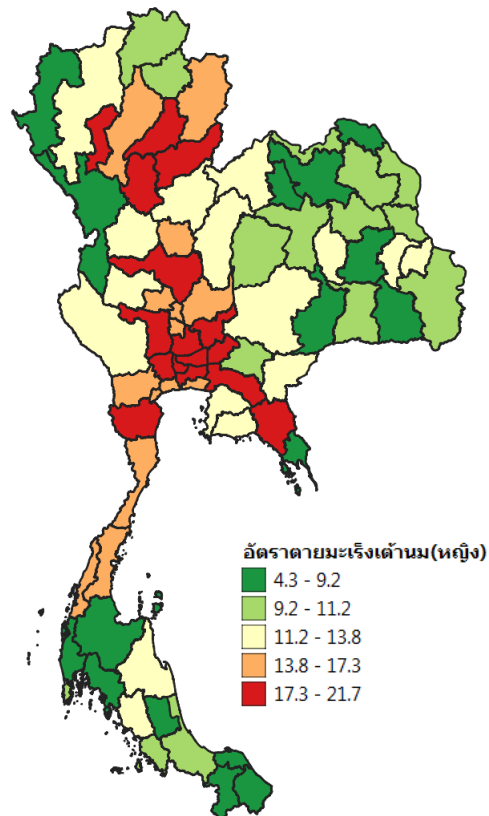
ภาพที่ 32 อัตราตายจากโรคมะเร็งเต้านม และโรคมะเร็งปากมดลูก (เพศหญิง) รายเขตสุขภาพ ปี พ.ศ. 2561



ที่มา: จำนวนจากฐานข้อมูลการตาย (มรณบัตร) และจำนวนประชากร (ตัวหาร) จากกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงสาธารณสุข (จำแนกพื้นที่ตามที่อยู่ผู้ตาย)

ภาพที่ 33 แผนที่อัตราการตายจากโรคมะเร็งเต้านม (เพศหญิง) รายจังหวัด ปี พ.ศ. 2561 และจังหวัดที่มีอัตราการตายสูงสุด 10 อันดับแรก

| การตายจากโรคมะเร็งเต้านม (เพศหญิง) | | |
|------------------------------------|-----------|--------------------|
| จังหวัด | เขตสุขภาพ | อัตราต่อแสนประชากร |
| กรุงเทพมหานคร | 13 | 21.72 |
| นนทบุรี | 4 | 21.20 |
| สุพรรณบุรี | 5 | 19.63 |
| แพร่ | 1 | 19.55 |
| ปทุมธานี | 4 | 19.03 |
| พระนครศรีอยุธยา | 4 | 18.73 |
| ลำพูน | 1 | 18.21 |
| เพชรบุรี | 5 | 18.19 |
| อุตรดิตถ์ | 2 | 18.10 |
| ฉะเชิงเทรา | 6 | 17.71 |



ที่มา: เหมือนภาพที่ 32